Financijsko i upravljačko računovodstvo

Hil, Marija

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj:
Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Agrobiotechical Sciences Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:151:182937

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-04-20**

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek

Repository / Repozitorij:

Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek - Repository of the Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek

zir.nsk.hr

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

dabar
DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Marija Hil

Preddiplomski stručni studij Agrarno poduzetništvo

Financijsko i upravljačko računovodstvo

Završni rad

Vinkovci, 2018.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

FAKULTET AGROBIOTEHNIČKIH ZNANOSTI OSIJEK

Marija Hil

Preddiplomski stručni studij Agrarno poduzetništvo

Financijsko i upravljačko računovodstvo

Završni rad

Povjerenstvo za ocjenu i obranu završnog rada:

1. Prof.dr.sc. Ljubica Ranogajec, mentor

2. Dr.sc. Ana Crnčan, član

3.Dr.sc. Jelena Kristić, član

Vinkovci, 2018.

TEMELJNA DOKUMENTACIJSKA KARTICA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
Fakultet agrobiotehničkih znanosti Osijek
Preddiplomski sveučilišni studij Agrarno poduzetništvo

Završni rad

Marija Hil

Financijsko i upravljačko računovodstvo

Sažetak:
Računovodstvo je vještina opisivanja, mjerenja i tumačenja ekonomskih poslovnih aktivnosti. Važan zadatak računovodstva je pružanje kvalitetnih informacija raznim korisnicima i vlasnicima sredstava temeljem kojih će se donositi određene poslovne odluke. Sa stajališta poslovanja, a s obzirom na obuhvaćanja imovine i procesa poduzeća kao cjeline ili samo jednog njihova dijela razlikuju se: financijsko računovodstvo, upravljačko (menadžersko) računovodstvo, troškovno računovodstvo. Financijsko računovodstvo obuhvaća svu imovinu, dugove, kapital, financijske odnose s okruženjem, rashode, prihode i rezultat poslovanja. Zadaci financijskog računovodstva su prikupljanje, bilježenje, klasificiranje i interpretiranje podataka o poslovnim promjenama te sastavljanje financijskih izvještaja. Ono nam daje pokazatelje za utvrđivanje porezne obveze propisane od strane države. Upravljačko računovodstvo obuhvaća pripremu i uporabu računovodstvenih informacija oblikovanih tako da pomognu menadžerima u kontroli i planiranju poslovanja poduzeća i pri donošenju odluka. Orijentirano je prema potrebama informacijskih zahtjeva menadžmenta na svim hijerarhijskim razinama. Najvažnije aktivnosti upravljačkog računovodstva su planiranje i kontrola. U planiranju se definiraju ciljevi pravne osobe i dijelovi upravljačkog računovodstva.

Ključne riječi: upravljačko računovodstvo, financijsko računovodstvo

20 stranica, 9 slika, 9 literaturnih navoda

Završni rad je pohranjen u Knjižnici Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek i u digitalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova Fakulteta agrobiotehničkih znanosti Osijek

BASIC DOCUMENTATION CARD

Josip Juraj Strossmayer University of Osijek
Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek
Professional study Agricultural entrepreneurship

Final work

Financial and management accounting

Summary:
Accounting is the skill of describing, measuring and interpreting economic business activities. An important task of accounting is to provide quality information to various users and owners of the funds on the basis of which will be to make certain business decisions. From the point of view of business, and with respect to the merge of the assets and of the process of the company as a whole or only one of their parts are different: financial accounting, management (managerial) accounting, cost accounting. Financial accounting includes all assets, debt, equity, financial relations with the surrounding, expenditures, revenues and results of operations. Financial accounting tasks are the collection, recording, classifying and interpreting data about the business changes and the preparation of financial statements. What gives us the indicators for determining the tax obligations imposed by the State. Management accounting includes the preparation and use of accounting information designed to help managers in the control and planning of business enterprises and when making decisions. It is oriented towards the needs of the information requirements of management at all hierarchical levels. The most important activities of management accounting are planning and control. In planning defines the objectives of the legal entities and parts of management accounting.

Keywords: financial accounting, management accounting

20 pages, 9 pictures, 9 references

Final work is archived in Library of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek and in digital repository of Faculty of Agrobiotechnical Sciences Osijek.

SADRŽAJ:

1. UVOD 5
2. MATERIJALI I METODE 2
3. REZULTATI I RASPRAVA 3
3.1. Financijsko računovodstvo 8
3.2. Financijski izvještaji 10
3.3. Upravljačko računovodstvo 11
3.4. Usporedba financijskog i upravljačkog računovodstva 17
4. ZAKLJUČAK 19
5. POPIS LITERATURE 20

1. UVOD

Računovodstvo je vještina opisivanja, mjerenja i tumačenja ekonomskih poslovnih aktivnosti. To je znanost i spoznaja do kojih se došlo iskustveno i promišljeno u dugom razvoju poduzetničkih aktivnosti.

Zadaci računovodstva su prikupljanje, obrada i prezentiranje računovodstvenih informacija, evidentiranje stanja i kretanja imovine, dugova i kapitala, praćenje rashoda i prihoda, obračun rezultata poslovanja i sastavljanje financijskih izvještaja.

Računovodstvo je posebno važno jer sagledava stanje imovine poduzeća, izvore te imovine, prihode, rashode i financijski rezultat.

Sa stajališta poslovanja, a s obzirom na obuhvaćanja imovine i procesa poduzeća kao cjeline ili samo jednog njihova dijela razlikuju se:

1. Financijsko računovodstvo,
2. Upravljačko (menadžersko) računovodstvo,
3. Troškovno računovodstvo.

Financijsko računovodstvo se temelji na načelu bilančne ravnoteže. Obuhvaća svu imovinu, dugove, kapital, financijske odnose s okruženjem, rashode, prihode i rezultat poslovanja. Ono se odnosi na cijelo poduzeće.

Zadaci financijskog računovodstva su prikupljanje, bilježenje, klasificiranje i interpretiranje podataka o poslovnim promjenama te sastavljanje financijskih izvještaja. Ono nam daje pokazatelje za utvrđivanje porezne obveze propisane od strane države.

Upravljačko računovodstvo orijentirano je zadovoljenju informacijskih zahtjeva menadžera na svim hijerarhijskim razinama. Ono obuhvaća pripremu i uporabu računovodstvenih informacija tako da pomognu menadžerima u planiranju i kontroli poslovanja poduzeća i pri donošenju odluka.

Cilj rada je komparativnim prikazom objasniti ulogu i značaj financijskog i upravljačkog računovodstva u poljoprivrednom poduzeću te obrazložiti glavna obilježja jednog u odnosu na drugo i korisnike istih.

2. MATERIJALI I METODE

Prilikom pisanja ovog rada korištena je stručna i znanstvena literatura iz područja računovodstva. Pritom su korištene relevantne internet stranice i bilješke s predavanja.

Metode primijenjene pri pisanju ovog rada su sinteza, analiza i komparacija i kompilacija podataka vezanih uz promatranje osnovnih obilježja financijskog i upravljačkog računovodstva te njihovu međuovisnost.

3. REZULTATI I RASPRAVA

Računovodstvo je najznačajniji dio ukupnog informacijskog sustava i većina potrebnih informacija potrebnih u procesu poslovnog odlučivanja nastaje upravo u računovodstvu, stoga možemo reći da je računovodstvo servis, tj. uslužna funkcija funkciju upravljanja. Ono, u osnovi, procesira odnosno prati i proučava „sirove podatke“ te ih pretvara u informacije pogodne u procesu odlučivanja (Žager, 1999.).

Ono se može definirati kao vještina bilježenja, razvrstavanja, skraćenog prikazivanja i interpretiranja u novčanom obliku izraženih poslovnih događaja koji su barem djelomično financijske naravi i interpretiranje proizašlih rezultata.

Računovodstvena djelatnost je povezana s računovodstvenim informacijama, a njihove karakteristike su prikazane slikom 1.

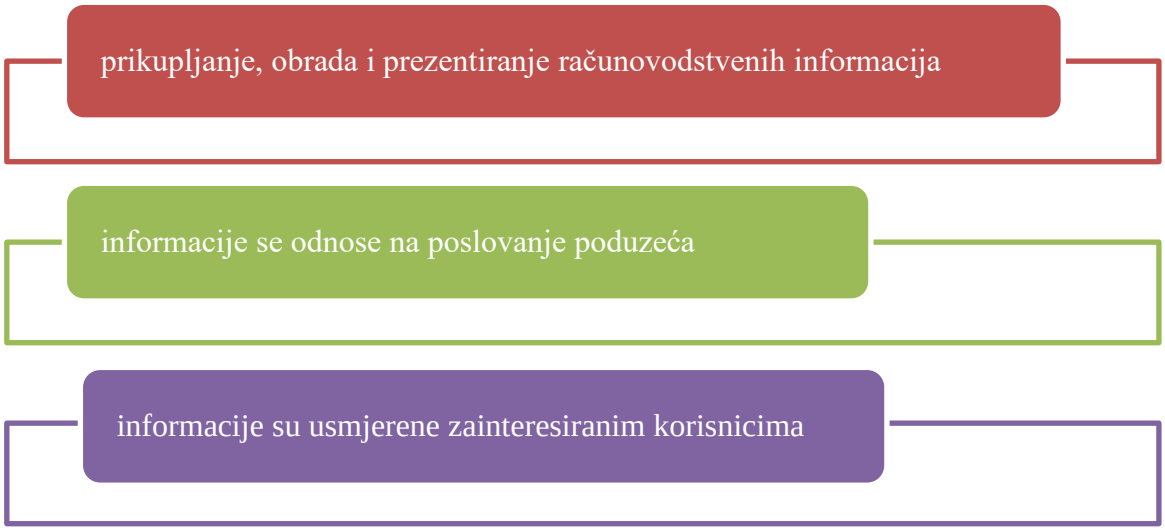

Slika 1. Obilježja računovodstvenih informacija

Izvor: Autor

Uloga i zadaci računovodstva mijenjaju se ovisno o sustavu i razvoju gospodarstva. Bitni zadatak računovodstva je pružanje kvalitetnih informacija raznim korisnicima i vlasnicima sredstava temeljem kojih će se donositi određene poslovne odluke.

Računovodstvo mora osigurati:

- potrebne podatke iz kojih se može utvrditi stanje i kretanje sredstava i izvora sredstava, rashoda, prihoda i poslovnog rezultata (gubitka ili dobitka),

- podatke za usmjeravanje i donošenje budućih odluka bitnih za poduzeće s mikro i makroekonomskog stajališta. Stoga se zadaci računovodstva definiraju kroz slijedeće aktivnosti: prikupljanje, obrada i prezentiranje računovodstvenih informacija.

Računovodstvene informacije se odnose na poslovne promjene koje se odnose na imovinu (materijalna i nematerijalna), prihode i rashode koji nam daju financijski izvještaj. Dostavljaju se zainteresiranim korisnicima (poreznoj, upravi, banci).

Temeljem evidencije u računovodstvu mogu se izvršiti brojne zadaće kao što je to prikazano slikom 2.

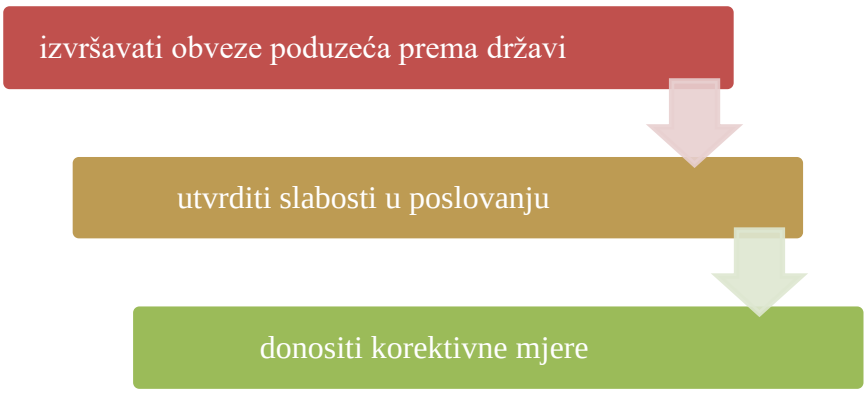

Slika 2. Evidencije u računovodstvu

Izvor: Autor

Računovodstvo se može definirati i promatrati na različite načine. U praksi su uobičajena dva stajališta obuhvata računovodstvenih aktivnosti. Jedan način je struktura računovodstva sa stajališta računovodstvene djelatnosti, a drugi sa stajališta obuhvata informacija.

Podjela računovodstva sa stajališta računovodstvene djelatnosti prikazana je slikom 3.

Slika 3. Podjela računovodstva

Izvor: Autor

Računovodstveno planiranje je projiciranje i prezentiranje računovodstvenih informacija koje se odnose na buduće poslovne promjene i rezultate u poduzeću. Radi se krajem ili početkom godine. Rezultat računovodstvenog planiranja su predračuni koji prikazuju projicirana buduća stanja imovine, dugova, kapitala, prihoda i rashoda te planske kalkulacije ili izvještaji.

Računovodstveni nadzor provjerava ispravnost i kvalitetu podataka sadržanih u rezultatima planiranja i knjigovodstva u svim dijelovima računovodstva. Ima dva cilja:

1. Zaštita imovine od gubitaka i krađe
2. Osiguranje točnosti računovodstvenih informacija

Računovodstvena analiza ima zadatak povezati rezultate procesa planiranja s rezultatima knjigovodstvene obrade, ona utvrđuje razlike i odstupanja od planiranih rezultata, bitno je utvrditi razlike na vrijeme i to pokušati riješiti.

Računovodstvene informacije prezentiranju korisnicima informacije koje su rezultat procesa planiranja knjigovodstva, kontrole i analize. Informacije trebaju biti kvalitetne, razumljive, dostupne i pouzdane, biti na vrijeme raspoložive, biti povjerljive i usporedive u vremenu i prostoru.

Drugi način podjele računovodstva je sa stajališta poslovanja odnosno obuhvata informacija u izvještajima, a prikazan je slikom 4.

Slika 4. Podjela računovodstva

Izvor: Autor

Financijsko računovodstvo se temelji na načelu bilančne ravnoteže. Obuhvaća svu imovinu, dugove, kapital, financijske odnose s okruženjem, rashode, prihode i rezultat poslovanja. Ono se odnosi na cijelo poduzeće.

Računovodstvo troškova je dio internog obračuna čiji je zadatak preuzimanje prirodnih vrsta troškova iz financijskog računovodstva, njihova analitička obrada, razvrstavanje, alociranje po kriterijima izabranog sustava i metoda obračuna.

Upravljačko računovodstvo orijentirano je zadovoljenju informacijskih zahtjeva menadžera na svim hijerarhijskim razinama. Ono obuhvaća pripremu i uporabu računovodstvenih informacija tako da pomognu menadžerima u planiranju i kontroli poslovanja poduzeća i pri donošenju odluka.

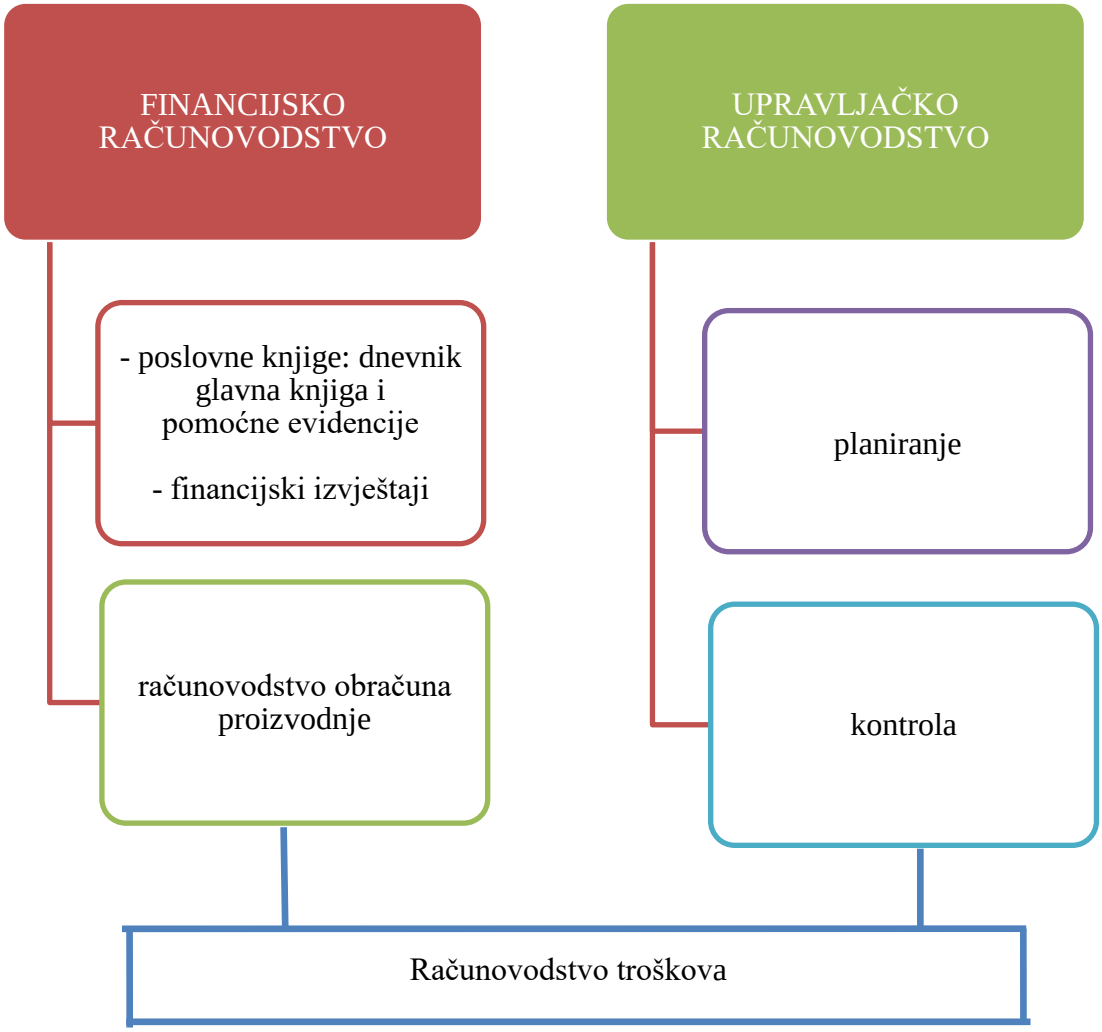

Slika 5. Prikaz funkcionalne strukture računovodstva

Izvor: Autor

Okosnice računovodstvene djelatnosti u poduzeću su financijsko računovodstvo kao zakonski propisani, odnosno obvezni oblika vođenja i upravljanja poduzećem na jednoj strani te upravljačko računovodstvo kao suvremeni neformalni oblik računovodstva.

3.1. Financijsko računovodstvo

Financijsko računovodstvo se temelji na načelu bilančne ravnoteže. Obuhvaća svu imovinu, dugove, kapital, financijske odnose s okruženjem, rashode, prihode i rezultat poslovanja. Ono se odnosi na cijelo poduzeće.

Zadaci financijskog računovodstva su da prikuplja, bilježi, klasificira i interpretira podatke o poslovnim promjenama te sastavlja financijske izvještaje. Ono nam daje pokazatelje za utvrđivanje porezne obveze propisane od strane države.

Financijsko računovodstvo se odvija kroz nekoliko aktivnosti, a uobičajeno je se prikazuje u obliku sljedećeg modela:

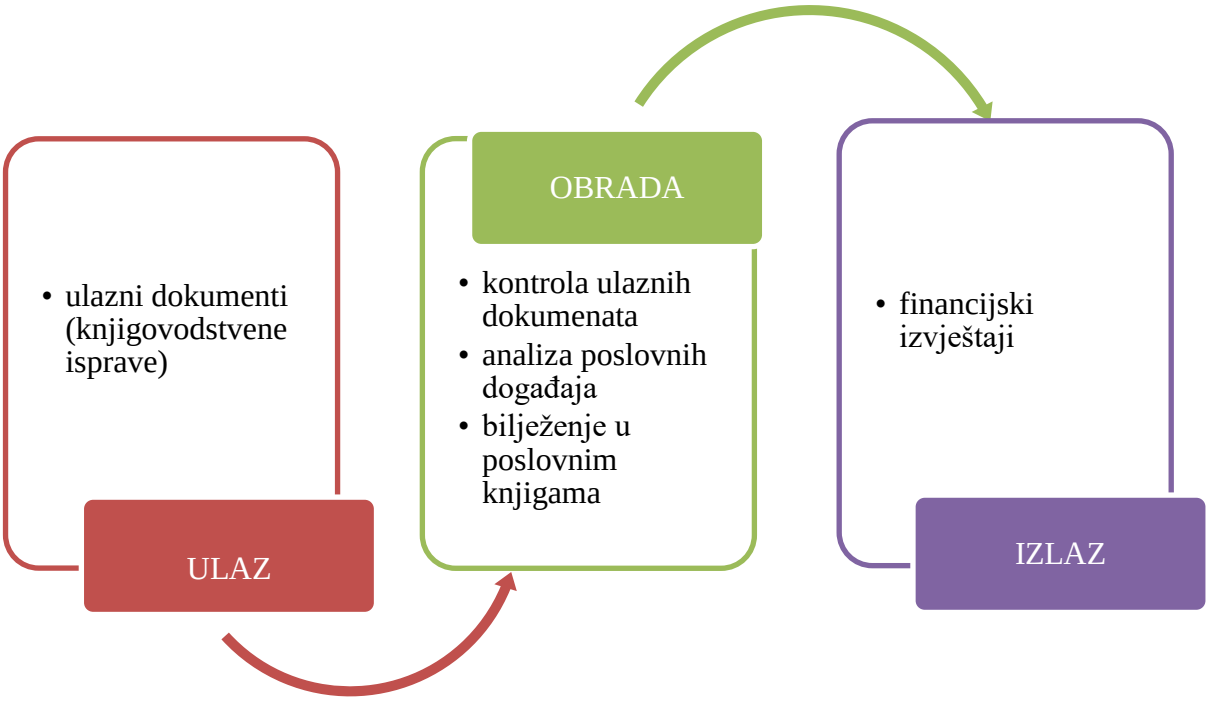

Slika 6. Poslovni model financijskog računovodstva

Izvor: Autor

Početna faza procesa financijskog računovodstva je prikupljanje i klasificiranje podataka (dokumenata) o nastalim promjenama. Postupak operativne knjigovodstvene obrade se odnosi na već nastale promjene, koje su registrirane i materijalizirane u obliku dokumenata, a ne na one koje će tek nastati (Parać, 2008.).

Računovodstveni sustav je najznačajniji dio informacijskog sustava poduzeća, a zadaća mu je prikupljanje financijskih podataka i sastavljanje financijskih izvještaja.

Financijsko računovodstvo ima zadaću da podatke iz dokumenata o nastalim poslovnim promjenama da ih prikladno klasificira i obradi, prema računovodstvenim načelima, standardima, važećim propisima i pravilima struke, te da omogući sastavljanje financijskih izvještaja s vrijednosnim podacima o poslovanju, financijskom stanju i novčanom tijeku poduzetnika, koji će pomoći korisnicima za donošenje poslovnih odluka.

Osnovna obilježja su:

a) Usmjereno je prema prikazivanju stvarnih poslovnih događaja proteklog razdoblja.

b) Priprema financijske izvještaje opće namjene za vanjske korisnike (državna tijela, porezne uprave, revizore, banke, kupce, dobavljače) u skladu s važećim propisima.

c) Osigurava vanjskim korisnicima jasnije, pouzdanije i uspoređene podatke o poslovanju poduzeća.

d) Pretežito je usmjereno na prošle (povijesne) informacije.

e) Vodi se na temelju zakonske regulative (računovodstvene politike) ili Međunarodnih računovodstvenih standarda, odnosno Međunarodnih standarda financijskog izvješćivanja.

Cilj financijskog računovodstva je pružiti sintetizirane podatke u obliku složenih informacija iskazanih u financijskim izvještajima.

Financijsko računovodstvo, sustavom računa obuhvaća svu imovinu, obveze (dugove) i kapital poduzeća, financijske rezultate cjelokupnog poslovnog procesa i financijske odnose s drugim poduzećima.

Vrijeme za koje se sastavljaju izvještaji može biti: godišnje, kvartalno, po mogućnosti i mjesečno, ali uvijek za prošlo razdoblje.

Knjiženje podataka je postupak obrade, odnosno unos podataka u poslovne knjige se obavlja nakon što se utvrdi da neki dokument predstavlja knjigovodstvenu promjenu.

Postupak obrade uključuje dvije aktivnosti:

1. Analizu sadržaja knjigovodstvene promjene i
2. Unos podataka u poslovne knjige

Najsloženiji dio je prva aktivnost, zahtijeva primjerena teorijska i stručna znanja te iskustvo. U postupku analize sadržaja i obilježja poslovne promjene potrebno je sagledati sve učinke prihode, rashode imovinu i izvore financiranja, što ponekada zahtijeva angažiranje stručnih kadrova te internih i eksternih specijaliziranih stručnjaka.

Nakon što se utvrde sva relevantna obilježja pojedine knjigovodstvene promjene, provodi se operativni unos u poslovne knjige. Temeljne poslovne knjige jesu dnevnik, glavna knjiga i pomoćne knjige.

Dnevnik je poslovna knjiga u koju se zapisuju knjigovodstveni događaji kronološki, a potom se prema predmetu knjiženja prenose u knjigu blagajne ili knjigu dužnika i vjerovnika.

Glavna knjiga je sveobuhvatna i sustavna knjigovodstvena evidencija koja obuhvaća sva konta na kojima se iskazuju promjene i vrijednosti imovine, izvora financiranja, prihoda i rashoda po pojedinim vrstama, te ostvareni financijski rezultat. Glavnu knjigu čine bilančni zapisi i izvanbilančni zapisi (Parać, 2008.).

Temeljna jedinica dnevnika je sama knjigovodstvena promjena a glavne knjige pojedini konto, na kojem bilježimo promjenu (Parać, 2008.).

Osim dnevnika i glavne knjige, vode se i pomoćne poslovne knjige. U pomoćnim knjigama se prati imovina materijalnog oblika, koja uz vrijednosne podatke uključuje i naturalne podatke.

Poslovne knjige otvaraju se početkom poslovne godine na temelju bilance sastavljene na kraju prethodne poslovne godine ili na temelju popisa imovine i obveza kod novoosnovanih poduzetnika.

3.2. Financijski izvještaji

Za eksterne korisnike (burze, državna statistika, porezna uprava, banke), na kraju obračunskog razdoblja, odnosno poslovne godine sastavljaju se financijski izvještaji, koji su konačni rezultat financijskog računovodstva.

Financijski izvještaji, se trebaju sastavljati i u slučaju statusnih promjena, otvaranja stečajnih postupaka ili pokretanja postupka likvidacije nad poduzetnikom, i to sa stanjem na dan koji prethodi danu upisa statusne promjene, odnosno danu otvaranja likvidacijskog postupka.

Financijska izvješća omogućuju uvid, praćenje, interpretaciju i ocjenu poslovanja i financijskog stanja poduzeća.

Prema Zakonu o računovodstvu (ZOR), financijske izvještaje čine:

- Bilanca,
- Računu dobiti i gubitka (izvještaj o dobiti),
- Izvještaj o novčanom toku,
- Izvještaj o promjeni vlasničke glavnice,
- Bilješke uz financijske izvještaje.

Temeljne financijske izvještaje sastavlja svaki poduzetnik, obveznik primjene ZOR-u. Mali poduzetnici su dužni sastavljati bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke uz financijske izvještaje. Mjerila razvrstavanja poduzetnika, također su regulirana ZOR-u. Klasifikacija se temelji na tri kriterija: iznos ukupne aktive (imovine poduzeća), iznos prihoda i prosječan broj djelatnika u obračunskom razdoblju.

Financijski izvještaji moraju zadovoljiti informacijske potrebe korisnika financijskih izvještaja, odnosno moraju pružiti informacije o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i promjenama financijskog položaja gospodarskog subjekta, koji će pomoći korisnicima u donošenju ekonomskih odluka (Parać, 2008.).

Svrha financijskih izvještaja je da korisnicima budu dostupne informacije o financijskom položaju, uspješnosti i novčanom tijeku društva za jednogodišnje poslovanje. Financijski izvještaji moraju biti objektivni i realni, kako bi ispunili svoje ciljeve i svrhu, a da bi bili objektivni i realni za to su zaduženi revizori. Korisnici financijskih izvještaja su: zaposlenici, zajmodavci, sadašnji i potencijalni ulagači, dobavljači i ostali vjerovnici, kupci, država i njezine agencije i javnost.

3.3. Upravljačko računovodstvo

Upravljačko računovodstvo vrlo je usko povezano s računovodstvom troškova, tako usko, da je zapravo teško reći gdje završava troškovno računovodstvo, a gdje počinje upravljačko računovodstvo. Troškovi su usmjereni na mjerenje rezultata odjeljenja, proizvoda i usluga, dok je upravljačko računovodstvo puno šire i obuhvaća: osiguranje informacija menadžmentu, savjetovanje menadžmenta, predviđanje (prognoziranje), planiranje i kontrolu, komuniciranje, oblikovanje sustava, fleksibilnost, suradnja s ostalim poslovnim funkcijama, obrazovanje kadrova, nadzorna funkcija i ograničenja (Chadwick, 2000.).

Orijentirano je zadovoljenju informacijskih zahtjeva menadžera na svim hijerarhijskim razinama. Obuhvaća informacije koje pomažu menadžmentu pri planiranju poslovanja i donošenju odluka. Takve informacije zadovoljavaju potrebe unutarnjih korisnika, a rezultat su prošlih događaja. Temelje se na procjenama rezultata koji se očekuju u budućim razdobljima.

Najvažnije aktivnosti upravljačkog računovodstva su planiranje i kontrola. U planiranju se definiraju ciljevi pravne osobe i dijelovi upravljačkog računovodstva.

Rezultat planiranja su planovi i proračuni. Kontrola je aktivnost utvrđivanja odstupanja između ciljeva i ostvarenih rezultata. U kontroli se sastavljaju posebni izvještaji, kao što su izvještaj o izvršenju prihoda, troškova i sl.

Najčešće se danas proces planiranja poslovnih operacija poduzeća definira kao skiciranje ciljeva ili predviđanje budućih rezultata u skladu s različitim načinima ispunjavanja tih ciljeva, kao i odlučivanje kako postići zadane ciljeve.

Kontrola je aktivnost kojom se provode planirane odluke, ali je to i procjena obavljenoga kojom se osigurava povratna veza o postignutim rezultatima.

Planiranje i kontrola jesu dva nerazdvojiva procesa koja se mogu jedino promatrati zajedno kao proces upravljanja. Mogu se naći tvrdnje kao npr. Planiranje bez kontrole je kao brod bez radara, kontrola bez planiranja je kao brod bez kompasa. U svim aktivnostima koje obavlja menadžment (planiranju i kontroli) prisutan je proces poslovnog odlučivanja.

Upravljačko računovodstvo je orijentirano prema potrebama informacijskih zahtjeva menadžmenta na svim hijerarhijskim razinama.

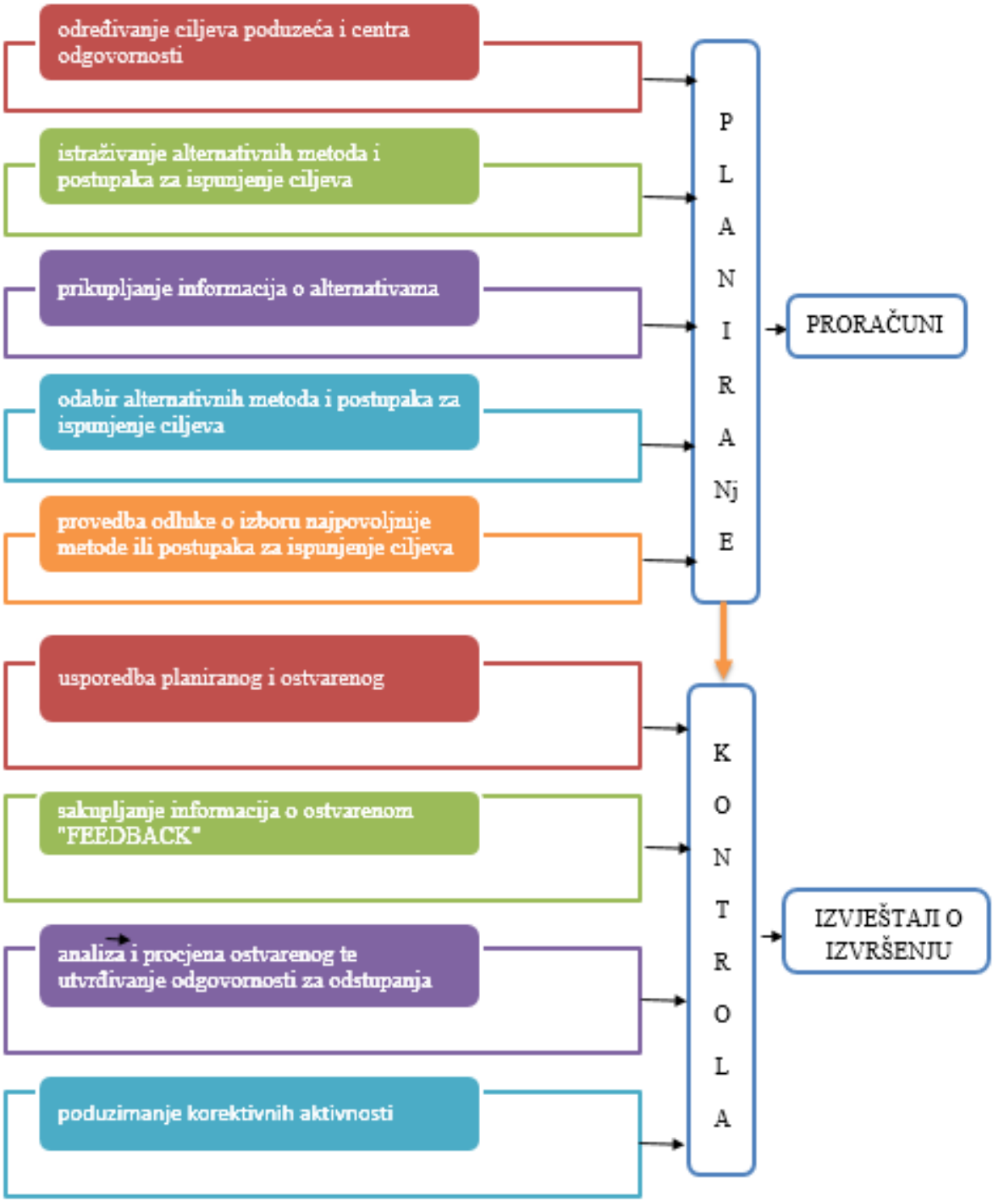

Slika 7. Procesi u upravljačkom računovodstvu

Izvor: www.efzg.unizg.hr

Osnovna obilježja upravljačkog računovodstva su:

a) suvremeni oblik računovodstva, koji se neprestano razvija i usavršava, usmjeren na poslovno odlučivanje i upravljanje.

b) uključuje planiranje, kontrolu i analizu računovodstvenih informacija.

c) predstavlja kombinaciju dijelova financijskog računovodstva i računovodstva troškova.

d) primarno je okrenuto unutarnjim korisnicima, a uključuje pripremu i interpretaciju računovodstvenih informacija u vidu financijskih izvještaja posebne namjene za menadžere i poduzetnike s ciljem poslovnog odlučivanja i upravljanja

e) priprema financijske izvještaje posebne namjene za unutarnje korisnike (menadžere, stručne službe poduzeća, organizatore proizvodnje) na način i u obliku prikladnom u donošenju poslovnih odluka (operativnih i strateških).

f) ne podliježe zakonskom okviru ili pak standardima, odnosno nema propisani oblik iskazivanja informacija.

g) težište je na prikupljanju informacija relevantnih za rješavanje određenog problema (buduće informacije).

Osnovni zadaci upravljačkog računovodstva se prepoznaju kroz 4 skupinu zadataka.

To su:

1.interno izvještavanje menadžmenta i to za:

(a) planiranje i kontrolu poslovnih aktivnosti i

(b) procjenu izvršenja poslovnih aktivnosti i menadžera;

2. interno izvještavanje menadžmenta o profitabilnosti pojedinih proizvoda i marki proizvoda, o distribucijskim kanalima i slično. Te informacije koriste se u donošenju odluka za alokaciju resursa i odluka o utvrđivanju cijena;

3. interno izvještavanje o aktivnostima koje se odnose na taktičko i strateško odlučivanje kao što su pitanja sveukupne poslovne politike i dugoročnog poslovanja, razvoja novih proizvoda, ulaganja, specijalnih situacija i slično;

4. eksterno izvještavanje preko financijskih izvještaja investitora, vladinih institucija i drugih vanjskih partnera. U tom slučaju koriste se izvještaji pripremljeni u skladu s općeprihvaćenim računovodstvenim načelima ili politikama. Financijski izvještaji se kod nas pripremaju na osnovi Međunarodnih računovodstvenih standarda.

Računovodstvo je novijeg datuma, međutim ipak se mogu uočiti određene faze razvoja:

1.Razdoblje upravljanja troškovima - u ovoj fazi razvoja (do sredine 20. stoljeća), upravljačko računovodstvo je prvenstveno usmjereno na razvoj računovodstva troškova i prilagođavanje financijskih izvještaja za potrebe praćenja učinkovitosti organizacijskih jedinica.

2. Razdoblje upravljačke kontrole- u toj fazi razvoja (1950.-1960.), upravljačko računovodstvo se koncipira kao temelj za donošenje upravljačkih odluka.

3. Razdoblje decentralizirane upravljačke kontrole - u okviru ove faze (1960.-1970.) započinje razvoj računovodstva odgovornosti s ciljem utvrđivanja odgovornosti menadžera za postignute rezultate.

4. Suvremeni razvoj - u ovoj fazi razvoja (1970. do kraja 20. stoljeća) upravljačko računovodstvo se temelji na brzom razvoju kompjutorskih sustava i softver podrške, razvoju umjetne inteligencije i ekspertnih sustava što daje veće mogućnosti u rješavanju nestrukturiranih problema pri odlučivanju.

5. Razvoj upravljačkog računovodstva 21. stoljeća - u budućem se razdoblju predviđaju sljedeće dimenzije razvoja upravljačkog računovodstva:

a) razvoj kvantitativnih metoda, pri čemu bi se mjerila upravljačkog računovodstva, pored financijskih, proširila i na nefinancijske pokazatelje

b) razvoj analitičkih metoda i modela prilagodljivih specifičnim potrebama menadžera

c) razvoj kvalitativnih metoda, koje bi uključile nove pristupe kao što su ljudsko ponašanje, teorija slučajnosti, primjena znanja iz psihologije i sociologije, i drugo

Upravljačko računovodstvo se može promatrati kao:

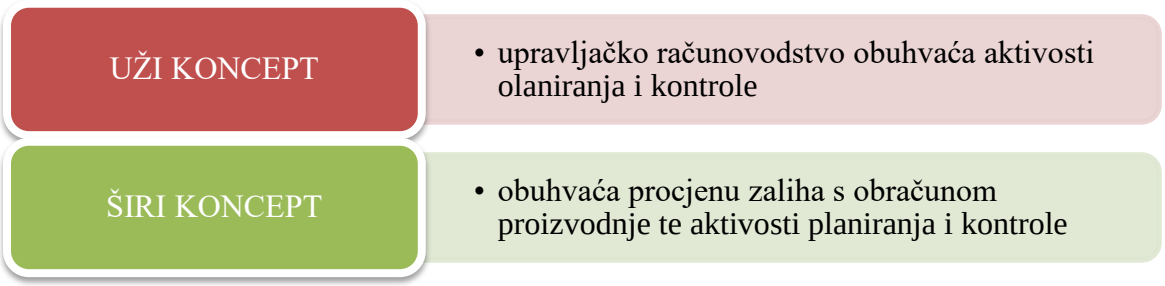

Slika 8. Koncept upravljačkog računovodstva

Izvor: Autor

Širi koncept upravljačkog računovodstva obuhvaća ona područja koja su uglavnom rezultat prošlih poslovnih događaja i ona područja ili sadržaj koji je okrenut budućnosti. Područje upravljačkog računovodstva koje je rezultat prošlih događanja odnosi se prije svega na: definiranje troškova koji se prate u poduzeću, obračun troškova (po radnom nalogu i procesni obračun) praćenje ponašanja troškova i njihova procjena te analiza točke pokrića (http://www.efzg.unizg.hr, 2015.).

Uži koncept upravljačkoga računovodstva, tj. dio okrenut budućnosti, u središtu djelovanja ima planiranje i kontrolu. Razumljivo je da su ta dva koncepta nerazdvojna, tj. sadržaj jednoga i drugoga potpuno su komplementarni. Područja upravljačkog računovodstva u užem konceptu navedena su u slici 9.

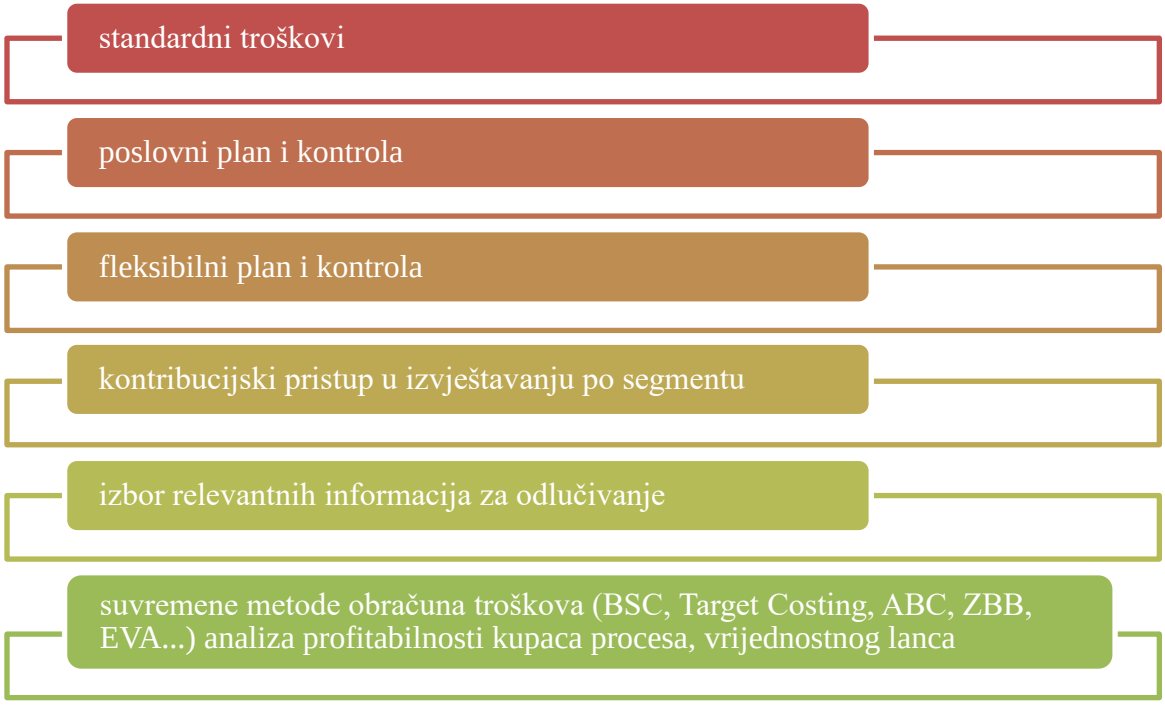

Slika 9. Područja upravljačkog računovodstva u užem konceptu

Izvor: Autor

Područje upravljačkog računovodstva u širem smislu obuhvaća područja koja su rezultat prošlih aktivnosti što je opisano u slici 10.

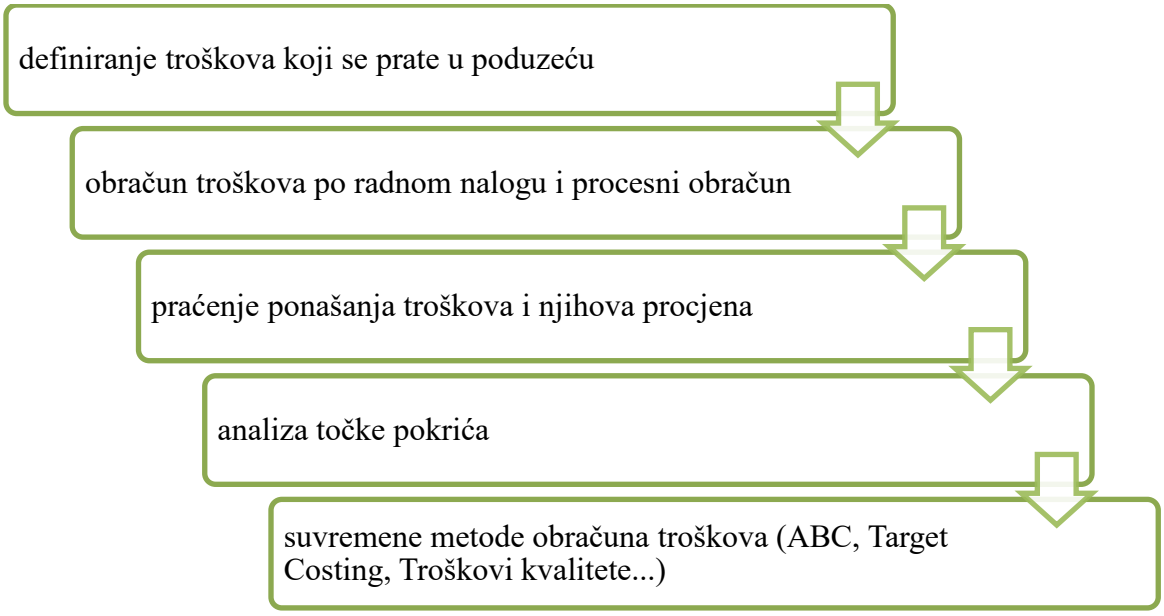

Slika 10. Područja upravljačkog računovodstva u širem konceptu

Izvor: Autor

Sve aktivnosti upravljačkog računovodstva su internog karaktera, a prožimaju računovodstveni sustav po svim fazama od evidentiranja troškova preko obračuna i raspodjele troškova primjenom različitih metoda od tradicionalnih do suvremenih metoda obračuna i upravljanja troškovima.

3.4. Usporedba financijskog i upravljačkog računovodstva

Proces pripreme informacija okrenutih budućnosti i interno izvještavanje glavne su odlike upravljačkog računovodstva, a procesiranje informacija koje se odnose na prošle poslovne aktivnosti i eksterno izvještavanje obilježja su financijskog računovodstva.

Na osnovi prethodno opisanih glavnih aktivnosti i obilježja ova dva oblika računovodstva utvrđene su sljedeće razlike:

1. financijsko računovodstvo pruža informacije svim interesnim skupinama poduzeća radi ostvarivanja njihova cilja; svrha upravljačkog računovodstva odnosi se na posebnu pomoć menadžmentu poduzeća u planiranju, definiranju ciljeva i nadzoru ostvarivanja postavljenih ciljeva.
2. korisnici informacija financijskog računovodstva su prije svega vanjski, a korisnici informacija upravljačkog računovodstva su prije svega unutarnji subjekti.

3. informacije financijskog računovodstva odnose se na prošlost, a upravljačkog na buduće aktivnosti te na kontrolu i analizu njihove provedbe.
4. većina informacija upravljačkog računovodstva usmjerena je menadžmentu za poslovno odlučivanje i najčešće nisu dostupne vanjskim korisnicima;to znači da upravljačko računovodstvo procesira informacije, prije svega, za internu potrebu i nema posebnih zahtjeva za primjerice konzistentnosti, opreznosti, objektivnosti, zatim, o nabavnoj vrijednosti i sl., kao što to zahtjeva proces financijskog računovodstva.
5. objavljivanje financijskih izvještaja financijskog računovodstva vanjskim korisnicima uvijek mora biti u skladu s općeprihvaćenim računovodstvenim načelima;korisnici imaju pravo vidjeti financijske izvještaje poduzeća u koja su uložili ili namjeravaju ulagati; to se objavljivanje ne odnosi na upravljačko računovodstvo, iako dioničari mogu zahtijevati (ali unaprijed) izvještaje onih centara odgovornosti za koje su posebno zainteresirani.
6. u pripremi financijskih izvještaja malo je fleksibilnosti po pitanju donošenja odluka o tome koliko informacija uključiti u financijske izvještaje, koji oblik financijskih izvještaja i kada će se pripremati za vanjske korisnike, dok je kod upravljačkog računovodstva visok stupanj fleksibilnosti u pripremi izvještaja glede svih navedenih pitanja.
7. financijsko računovodstvo obično daje sažet pregled poduzeća kao cjeline, a upravljačko računovodstvo, daje detaljni pregled svih razina ili centara odgovornosti (odjela, proizvodnih linija i drugih segmenata poduzeća).

Upravljačko računovodstvo je kreativno jer nema ograničenja kod sastavljanja izvještaja, a mogu se sastavljati za bilo koja razdoblja, čak za radni dan ili radnu smjenu.

I financijsko i upravljačko računovodstvo su jednako važni za poduzeće, jer je svrha računovodstva općenito izvještavati i interne i eksterne korisnike, razlike su jedino u informacijskom sadržaju.

4. ZAKLJUČAK

Računovodstvo je vještina opisivanja, mjerenja i tumačenja ekonomskih poslovnih aktivnosti. To je znanost i spoznaja do kojih se došlo iskustveno i promišljeno u dugom razvoju poduzetničkih aktivnosti.

Posebno je važno jer sagledava stanje imovine nekog trgovačkog društva, izvore te imovine, prihode, rashode te financijski rezultat i na taj način omogućuje kontrolu rada i upravljanja imovinom. Osnovni je izvor informacija koje služe korisnicima pri donošenju poslovnih odluka i stavova o poslovanju poduzeća.

Zadaci računovodstva su prikupljanje, obrada i prezentiranje računovodstvenih informacija, evidentiranje stanja i kretanja imovine, dugova i kapitala, praćenje rashoda i prihoda, obračun rezultata poslovanja i sastavljanje financijskih izvještaja.

Upravljačko računovodstvo je orijentirano zadovoljenju informacijskih zahtjeva menadžera na svim hijerarhijskim razinama. Obuhvaća informacije koje pomažu menadžmentu pri planiranju poslovanja i donošenju odluka. Pomaže menadžerima pri razumijevanju što se i zašto se dogodilo u prošlosti, kontroliranju sadašnjosti i planiranju budućnosti.

Financijsko računovodstvo se temelji na načelu bilančne ravnoteže. Obuhvaća svu imovinu, dugove, kapital, financijske odnose s okruženjem, rashode, prihode i rezultat poslovanja. Ono se odnosi na cijelo poduzeće. Obuhvaća evidentiranje, klasificiranje i sumiranje podataka na temelju kojih se sastavljaju financijski izvještaji koji se prezentiraju vanjskim korisnicima.

5. POPIS LITERATURE

1. Chadwick, L. (2000.): Osnove upravljačkog računovodstva MATE d.o.o., Zagreb, str. 4-5
2. Parać, B. (2008.): Poduzetničko računovodstvo i financijsko izvještavanje Veleučilište "Baltazar" Zaprešić, M.E.P. consult, Zagreb, str. 25, 30 i 35
3. Ranogajec, Lj. (2009.): Računovodstvo u poljoprivredi Poljoprivredni fakultet u Osijeku, Osijek
4. Žager, K., Žager, L. (1999.): Analiza financijskih izvještaja Masmedia, Zagreb, str. 26

5. www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/RAC/hpercevic/racunovodstvo/Definicija%20i%20struktura%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf (21.07.2018.)
6. www.referada.hr/wp-content/uploads/2014/11/RACUNOVODSTVO-skripta.pdf (23.07.2018)
7. fmtu.lumens5plus.com/sites/fmtu.lumens5plus.com/files/7-c0a7a32be11676f6cd1686bd1ab7539c.pdf (25.07.2018.)
8. hr.wikipedia.org/wiki/Ra%C4%8Dunovodstvo (25.07.2018.)
9. www.efzg.unizg.hr/UserDocsImages/RAC/hpercevic/upravljacko_racunovodstvo/Upravlja%C4%8Dko%20ra%C4%8Dunovodstvo%20u%20suvremenoj%20funkcionalnoj%20strukturi%20ra%C4%8Dunovodstva.pdf (1.9.2018.)